

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan și Iurie Diaconu,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, avocatul Valeriu Smochină în numele inculpatului Vasilev Vladimir și avocatul Turchin Anatol în numele părții vătămate Scorpan Valeriu, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Orhei din 30 aprilie 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, în cauza penală privindu-l pe

Vasilev Vladimir Constantin, născut la 13 aprilie 1957, originar din r-l Ungheni, domiciliat în or. Orhei, str. C. Stamati 4.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 17.07.2014 – 30.04.2015;
2. instanța de apel: 09.07.2015 – 03.12.2015;
3. instanța de recurs: 21.07.2016 – 13.12.2016.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 30 aprilie 2015, Vasilev Vladimir a fost achitat pe art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

A fost ridicat sechestru aplicat prin încheierea judecătorului de instrucție din 06.06.2014 pe terenul și construcțiile cu număr cadastral 6401303001 (01,02,03) amplasate în or. Orhei, str. C. Stamati 4, care aparține cu drept de proprietate lui Vasilev Vladimir.

Acțiunea civilă înaintată de Scorpan Valeriu a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că prin rechizitoriu Vasilev Vladimir este învinuit în aceia că în luna august 2008, fiind de jure proprietarul lotului de teren cu codul cadastral nr. 6440601011, cu aria de 3 hectare, situat în apropiere de restaurantul „Doi Haiduci”, care administrativ era la balanța comunei Ivancea, raionul Orhei, acționând în scopul dobândirii ilicite a banilor altei persoane, cunoscând că vecinul său Scorpan Valeriu, domiciliat în orașul Orhei, strada C. Stamati 6, era administratorul S.R.L. „Tehnica” și dispunea de mijloace financiare, i-a propus spre vânzare ultimului, lotul de teren nominalizat, după care sesizând că Scorpan Valeriu nu este interesat de propunere, a insistat asupra caracterului de succes al tranzacției, pe motiv că era posibil de creat o afacere profitabilă, după care

pentru a convinge victima l-a deplasat la fața locului demonstrându-i în natură lotul, fără însă a prezenta și acte de proprietate, iar după ce a avut convingerea că Scorpan Valeriu este predispus să procure lotul dat, acționând intenționat, conștientizând caracterul ilicit al faptelor sale și urmările prejudiciabile care puteau surveni, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit la 03.01.2009 - 27300 euro, la 09.02.2009 - 44000 euro, la 22.06.2009 - 64800 euro, în luna august 2009 - 47833 euro și la 03.09.2009 - 30000 euro, în total 213933 euro, care conform cursului oficial al B.N.M. constituiau suma de 3410092 lei MDL, după care s-a eschivat de a-i transmite lui Scorpan Valeriu dreptul de proprietate, invocând că i-au fost sustrate actele, că a gajat bunul dat etc., iar în anul 2013 a înstrăinat lotul supra nominalizat persoanelor terțe, fiind oficial reînregistrat dreptul de proprietate la O.C.T. Orhei, cauzând astfel părții vătămate prin infracțiune un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura Orhei, Igor Cerchez, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a sentinței Judecătoriei Orhei din 30 aprilie 2015 de achitare a inculpatului Vasiliev Vladimir, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a-1 recunoaște pe Vasiliev Vladimir culpabil în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și a-i stabili pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu aplicarea pedepsei complementare - privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a patrimoniului, pe un termen de 5 ani.

De a admite acțiunea civilă în sumă de 3410092 lei și a pune în executarea pe seama inculpatului, inclusiv din cuantumul bunurilor puse sub sechestru, în acest sens urmînd a fi anulată, inclusiv, prevederea sentinței Judecătoriei Orhei din 30.04.2015 privitor la ridicarea sechestrului pe bunurile inculpatului.

În argumentarea apelului acuzarea a menționat faptul că instanța de fond la adoptarea sentinței a motivat inexistența faptei infracțiunii prin lipsa probelor pertinente și concludente, lipsa datelor obiective privind posedarea de către partea vătămată a sumelor transmise lui Vasilev Vladimir, ceea ce crează instanței suspiciuni și stranietăți, caracterul critic al declarațiilor date de martorul Scirpan Viorel, precum și faptul că așa numitele recipise nu resită la nici un fel de critici, fiind întocmite contrar prevederilor art. 210, 212 Cod civil și în consecință nu pot fi apreciate ca probe materiale în cadrul procesului penal.

Prezența infracțiunii și vinovăția lui Vasiliev Vladimir în comiterea escrocheriei, este dovedită prin probe administrate și cercetate în cadrul ședinței de judecată și anume prin: plîngerea, în care Scoipan Valeriu, fiind preîntîmpinat în conformitate cu prevederile art. 311 Cod penal, privitor la răspunderea pe care o poartă în caz de denunțare calomnioasă, a solicitat atragerea la răspundere penală a lui Vasilev Vladimir, care în perioada anului 2009, sub pretextul înstrăinării unui lot de teren cu aria de 3 hectare din apropiere de restaurantul "Doi Haiduci", a dobîndit prin înșelăciune și abuz de încredere de la el suma de bani 213 933 euro, fără să-i transmită în consecință terenul, depozițiile părții vătămate Scorpan Valeriu, care a declarat că inițial nu a dorit procurarea lotului, dar a fost convins de inculpat, inclusiv prin

prezentarea în natură a acestuia, acțiune la care a participat și Scorpan Viorel, după care tot în prezența lui Scorpan Viorel s-a transmis și prima tranșă, fiind întocmite pentru fiecare, înscrisuri cu nominalul bancnotelor, numărul acestora și suma finală; depozitiile martorului Scorpan Viorel, care a confirmat că a fost cu unchiul său să vadă terenul arătat de Vasilev Vladimir, ce urma să fie procurat contra sumei de 210 000 - 220 000 euro, totodată, participând și la prima transmitere a banilor, declarând suplimentar că Scorpan Valeriu avea posibilitatea să cumuleze suma dată de bani, iar cu ultimul nu erau în relații de subordonare de serviciu și nici nu aveau careva interferențe de afaceri deși erau rude; ridicarea și examinarea înscrisurilor prezentate de partea vătămată, conform cărora se confirmă că suma totală care figurează pe aceste înscrisuri este de 213 930 euro, iar cât privește nemijlocit modul de întocmire a acestora, raportul de expertiză grafoscopică nr. 1031 din 02.06.2014, conform concluziilor cărora cele 5 semnături din acte au fost executate de una și aceeași persoană, și anume, de către Vasilev Vladimir, precum și alte probe și înscrisuri ce indirect dovedeau vinovăția acestuia, precum Raportul de audit, aprobat prin Hotărîrea Curții de conturi nr. 63 din 13.12.2013, ce demonstrează intenția înstrăinării de către Vasilev Vladimir a lotului contra sumei de aproximativ 200 000 euro, declarațiile martorului apărării Midrigan Ion, care a intrat în posesia lotului de teren în luna noiembrie 2013.

Referitor la existența intenției de dobândire a banilor de la momentul primirii banilor, este de menționat că Vasilev Vladimir cunoștea că partea vătămată are afacere, dispune de surse financiare; anume el a fost inițiatorul presupusei tranzacției de vânzare-cumpărare, iar după ce a sesizat că Scorpan Valeriu nu este interesat de propunere, a insistat asupra caracterului de succes al tranzacției, argumentând că era posibil de creat o afacere profitabilă; pentru a convinge victima l-a deplasat la fața locului, însă din start s-a eschivat să prezinte careva acte pe lot, inventând diferite motive precum că i-au fost sustrate actele, că a gajat bunul dat, etc.; deși a primit banii în mai multe tranșe nu a oferit contravaloarea acestora - lotul de teren; după primirea banilor s-a eschivat de a realiza ceea ce singur a propus și a convins partea vătămată; în anul 2013 a înstrăinat lotul supra nominalizat persoanei terțe, fiind oficial reînregistrat dreptul de proprietate la OCT Orhei, cauzînd astfel, părții vătămate prin infracțiune un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

3.2. Partea vătămată Scorpan Valeriu, prin care a solicitat casarea sentinței instanței de fond din data de 30.04.2015 cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care Vasilev Vladimir să fie atras la răspundere penală pentru ilegalitățile comise; admiterea acțiunii civile înaintate, din motivele invocate, cu încasarea din contul lui Vasilev Vladimir în beneficiul lui a sumei de 213 933 euro, ce constituie suma surselor bănești însușite de la dînsul de către inculpat, cât și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea apelului a invocat că, în momentul transmiterii banilor, neavînd careva dubii la faptul că intenția inculpatului era de rea credință, nu a luat de la acesta careva recipisă, transmiterea fiind probată prin lipsa bancnotelor care a fost întocmită de către invinuit la momentul primirii sumelor bănești, document care conține

nominalul și numărul bancnotelor, data primirii și suma totală, semnate de către Vasilev Vladmir.

După ce a fost transmisă toată suma de bani, Vasilev Vladimir s-a eschivat cu rea credință de a-i transmite dreptul de proprietate prin diferite argumente, inclusiv că terenul este gajat și că i-au fost sustrate actele de pe acesta, iar ulterior, în cadrul ședințelor de judecată a aflat că de fapt terenul nominalizat a fost înstrăinat unei alte persoane.

Astfel, instanța de fond sub nici o formă nu a dat apreciere recipiselor aflate la materialele dosarului care în urma efectuării expertizei indica express că acestea au fost semnate de către inculpat, fapt ce se confirmă vinovăția acestuia.

Instanța de judecată nu a luat în considerare nici Hotărârea Curții de Conturi în care au fost constatate unele abateri în înstrăinarea bunului vizat cât și suma propusă potențialului cumpărător al acestuia, fapt ce vine și în contradicție cu declarațiile inculpatului și anume că când a fost finisat controalele, nu au fost depistate careva încălcări din partea sa.

A susținut că, în urma comiterii infracțiunii i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari și care pînă la momentul de față nu i-a fost restituit de către inculpat și faptul că acesta poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile interzise de legea penală, consideră că sunt aplicabile și prevederile art. 223 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, au fost admise apelurile declarate de către procuror și partea vătămată Scorpan Valeriu, casată sentința judecătorei Orhei din 30.05.2015 și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului centru primă instanță.

Vasilev Vladimir a fost recunoscut vinovat în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal și în baza acestei legi i s-a numit o pedeapsă sub formă de închisoare pe an termen de 2 ani.

În baza art. 90 Cod penal, pedeapsa numită a fost suspendată condiționat cu stabilirea unui termen de probă de 2 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă în principiu urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expuie instanța civilă.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, din analiza textului incriminator ce se relevă în materialele cauzei penale a constatat că:

Vasilev Vladimir, în luna august 2008, fiind de jure proprietarul lotului de teren cu codul cadastral nr. 6440601011, cu aria de 3 hectare, situat în apropiere de restaurantul „Doi Haiduci”, care administrativ era la balanța comunei Ivancea, raionul Orhei, acționînd în scopul cauzării de daune materiale în proporții mari proprietarului prin înșelăciune sau abuz de încredere cunoscînd că vecinul său Scorpan Valeriu, domiciliat în orașul Orhei, strada C. Stamati 6, era administratorul S.R.L. „Tehnica” și dispunea de mijloace financiare, i-a propus spre vînzare ultimului, lotul de teren nominalizat, după care sesizînd că Scorpan Valeriu nu este interesat de propunere, a insistat asupra caracterului de succes al tranzacției, pe motiv că era posibil de creat o afacere profitabilă, după care pentru a convinge victima l-a deplasat la fața locului demonstrîndu-i în natură lotul, fără însă a prezenta și acte de proprietate, iar după

ce a avut convingerea că Scorpan Valeriu este predispus să procure lotul dat, acționând intenționat, conștientizând caracterul ilicit al faptelor sale și urmările prejudiciabile care puteau surveni, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit la 03.01.2009 - 27300 euro, la 09.02.2009 - 44000 euro, la 22.06.2009 - 64800 euro, în luna august 2009 -47833 euro și la 03.09.2009 - 30000 euro, în total 213933 euro, care conform cursului oficial al B.N.M. constituiau suma de 3410092 lei MDL, după care s-a eschivat de a-i transmite lui Scorpan Valeriu dreptul de proprietate, invocând că i-au fost sustrate actele, că a gajat bunul dat etc., iar în anul 2013 a înstrăinat lotul supra nominalizat persoanelor terțe, fiind oficial reînregistrat dreptul de proprietate la O.C.T. Orhei, cauzând, astfel, părții vătămate prin infracțiune un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

Potrivit prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere a coroborării lor indică la faptul că nu sînt probe care ar dovedi cu certitudine vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, acțiunile acestuia urmînd a fi recalificate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, deoarece această componentă încadrează acțiunile de cauzare a pagubelor materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, comise din intenție directă și cu scop de profit și pentru cauzarea de pagube materiale este specifică folosirea temporară ilegală gratuită a averii proprietarului sau eschivarea de la actul de transmitere proprietarului a averii, care i se cuvine după lege. Trăsătura caracteristică a acestor acțiuni este sustragerea subiectului de la vîrsarea anumitor bunuri, beneficii în proprietatea victimei sau de la returnarea anumitor foloase.

Materialele cauzei dovedesc cu certitudine că acțiunile acestuia conțin indicii componente de infracțiune prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal, și anume, *cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu consituie însușire.*

La baza acestei concluzii instanța de apel a pus următoarele probe administrate la faza de urmărire penală, cercetate în instanța de fond și suplimentar în instanța de apel, și anume:

- declarațiile inculpatului Vasilev Vladimir;
- declarațiile părții vătămate Scorpan Valeriu;
- declarațiile martorului Scorpan Viorel;
- declarațiile martorului Midrigan Ion;
- declarațiile martorului Scutelnic Valerian;
- Ordonanță privind începerea urmăririi penale (f.d. 1 vol. I);
- plîngerea lui Scorpan Valeriu din 14.03.2014 (f.d. 5 vol. I);
- copia recipisilor (f.d. 7-8 vol. I);
- ratele oficiale de schimb valutar (f.d. 12 vol. I);
- proces verbal de audiere a părții vătămate (f.d. 18 vol. I);
- recipisele în original (f.d. 23-26 vol. I);
- monstre de semnături ridicate de la Vasilev Vladimir (f.d. 51-62 vol. I);
- ordonanța privind dispunerea efectuării expertizei grafoscopice (f.d. 66-67 vol. I);

- răspundul de la OCT Orhei (f.d. 83 vol. I);
- raportul de expertiză grafoscopică nr. 1031 din 02.06.2014 (f.d. 92-104 vol. I);
- planșa fotografică HA (f.d. 105 vol. I);
- caracteristica (f.d. 107 vol. I);
- răspuns de la medical psihiatru și narcolog (f.d. 108 vol. I);
- revendicare (f.d. 109 vol. I).

Din materialele cauzei s-a dovedit cu certitudine că în acțiunile inculpatului Vasilev Vladimir se întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 196 al. (4) Cod penal.

Astfel, potrivit certificatului din Registrul bunurilor imobile anexat la materialele dosarului, se constată că, inculpatul Vasilev Vladimir a devenit proprietar al terenului la data de 29.07.2013, iar la momentul comiterii infracțiunii terenul respectiv se afla în proprietatea SRL „Meșterul”, în cadrul căreia, inculpatul deținea funcția de administrator, prin urmare, în speță, nu suntem în prezența unei infracțiuni de escrocherie prevăzute de art. 190 Cod penal, dar în prezența unei infracțiuni prevăzute de art. 196 Cod penal, or, potrivit modalității faptice ale infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, comportarea incorectă, abuzivă și păgubitoare a celui care deține un bun ce i-a fost încredințat de altul pentru a-l păstra sau pentru a-i da o anumită întrebuințare, iar acesta, în desconsiderarea încrederii ce i s-a acordat, trece acel bun în propria sa stăpânire. Pe de altă parte, dacă făptuitorul, prin înșelăciune sau abuz de încredere, induce sau menține în eroare victima și obține, în acest mod, în folosință bunurile ei, cauzându-i daune materiale, aceste acțiuni trebuie calificate potrivit art. 196 Cod penal.

Cu referire la caz, s-a constatat că, prin pretinsele recipise anexate la materialele cauzei (f.d. 23-26) organul de urmărire penală nu a prezentat probe întru confirmarea sporirii patrimoniului făptuitorului, or, potrivit recipiselor nominalizate nu se atestă faptul însușirii mijloacelor bănești în folosul inculpatului, prin urmare, lipsește temeiul de a califica cele săvârșite ca sustragere săvârșită prin înșelăciune. Acești bani nu au fost sustrași.

Înșelăciunea ca metodă de săvârșire a infracțiunii prevăzute la art. 196 alin. (4) Cod penal, s-a manifestat atât prin acțiuni active, care constau în comunicarea informațiilor false de către inculpatul Vasilev Vladimir părții vătămate, despre anumite circumstanțe sau fapte, cât și prin inacțiuni, care rezidă în ascunderea, tănuirea circumstanțelor cu referire la faptul că actele au dispărut, că au fost sustrate și are nevoie de ceva timp, or, potrivit certificatului sus-nominalizat ultimul nu era proprietarul lotului de teren.

Reieșind din cele expuse mai sus, rezultă că în acțiunile lui Vasilev Vladimir se atestă prezența laturii obiective a infracțiunii prevăzută de art. 196 Cod penal.

La stabilirea pedepsei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, ajungând la concluzia că este rațional și oportun ca inculpatului Vasilev Vladimir să-i fie aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen de 2 ani, iar în baza art. 90 a-i suspenda pedeapsa condiționat cu stabilirea unui termen de probă de 2 ani.

Referitor la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Scorpan Valeriu, instanța de apel a menționat că, în conformitate cu prevederile art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. *Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță*, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În recursul declarat procurorul a indicat următoarele argumente:

- drept temei pentru recurs consideră prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și când faptei juridice i s-a dat o încadrare juridică greșită;

- consideră decizia instanței de apel neîntemeiată și pasibilă a fi casată, deoarece este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești, contravine și prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală care stipulează expres că „Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor;

- calificarea de către procuror a acțiunilor inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, este una legală și întemeiată deoarece prin probele prezentate de acuzatorul de stat s-a confirmat faptul că inculpatul a comis anume infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal, o infracțiune intenționată și materială, inculpatul dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, totodată a prevăzut urmările faptei prejudiciabile, și admitea în mod conștient survenirea acestor urmări - adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvîrșită în proporții deosebit de mari;

- acuzarea menționează că, deși latura obiectivă a infracțiunilor prevăzute de art. 190 și art. 196 Cod penal, conține elemente comune ca *înșelăciunea și abuzul de încredere* și urmările acestor acțiuni sunt în legătură cu cauzarea prejudiciului material proprietarului, totuși acestea se deosebesc una de alta.

Printre criteriile de delimitare a infracțiunilor nominalizate, se consemnează că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, făptuitorul nu obține în posesie careva bunuri concrete ale victimei, ci se eschivează în mod fraudulos să-i transmită acesteia bunuri care i se cuvin ori se folosește de ele în detrimentul victimei.

Deci, dacă am fi în prezența infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, aceasta nu poate presupune luarea din posesia victimei a bunurilor, or în caz contrar am fi sub incidența art. 190 Cod penal.

Altfel spus, sub aspectul laturii obiective, distincția principală dintre infracțiunile specificate constă în mecanismul de cauzare a daunelor materiale, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, masa patrimonială a victimei este diminuată în aceeași proporție în care se sporește masa patrimonială a făptuitorului, pe când în cazul infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, masa patrimonială a victimei nu sporește în proporția pe care o exprimă eschivarea făptuitorului de a-și executa obligațiile pecuniare față de victimă, sau masa patrimonială a victimei este diminuată, fără însă a spori masa patrimonială a făptuitorului.

Or, conform practicii judiciare și doctrinare, noțiunea de „dobândire ilicită” este echivalentă cu cea de „sustragere”. În sensul legii, se consideră sustragere - luarea ilegală și gratuită a bunurilor din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop acaparator.

Raportînd cele statuate mai sus, la argumentele aduse în textul deciziei instanței de apel, precum că dobîndirea ilicită intenționată a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere lipsește în acțiunile inculpatului, acuzarea de stat conchide că versiunea instanței de apel în această parte este eronată și nu coroborează cu probele acumulate la dosar;

- de asemenea, acuzarea de stat reiterează că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, făptuitorul folosește bunurile proprietarului și îi cauzează acestuia daună materială în modalitatea prescrisă de dispoziție - prin înșelăciune sau abuz de încredere, însă bunul material rămîne a fi în continuare ca proprietatea aceleiași persoane, ceea ce, la caz, nu a fost realizat, pentru că partea vătămată i-a transmis mijloacele bănești inculpatului;

- în continuare, acuzarea constată că, pentru a încadra acțiunile inculpatului în baza art. 196 Cod penal, instanța de apel urma să demonstreze prin careva probe că nu a avut loc însușirea banilor primiți de inculpat V. Vasilev, ci a fructului beneficiului, folosul utilizării banilor încredințați lui. În decizia atacată nu este o atare motivare precum că în urma acțiunilor inculpatului, cu referire la banii primiți de la Scorpan V. să se confirme existența elementelor infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, care prevede intenția spre folosire temporară a bunurilor, de unde rezultă că prin decizia atacată faptelor săvârșite de inculpat li s-a dat o încadrare juridică greșită.

Prin urmare, se constată că instanța de apel nu a indicat din care considerente urmează a fi respinse argumentele acuzării de stat puse la baza constatării culpei lui V. Vasilev în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Anume aceste fapte și probe incontestabile nu au fost apreciate la justa valoare de către instanța de judecată.

5.2. Avocatul Smochină Valeriu în numele inculpatului Vasilev Vladimir, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului menționează că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală.

Declarațiile depuse de către partea vătămată și evenimentele enumerate trezesc un șir de dubii privind veridicitatea lor, iar declarațiile martorului Scorpan Viorel

necesită a fi apreciate critic deoarece acesta nu poate fi imparțial fiindcă cu partea vătămată se află în relații de rudenie și conduce o unitate unde Scorpan Valeriu este fondator.

Așa numitele recipise nu întrunesc condițiile prevăzute în art. 210 și 212 Cod civil, adică actul juridic necesită a fi încheiat în scris și autentificat la notar. Nerespectarea acestor prevederi duce la nulitatea actului juridic.

De către partea vătămată Scorpan Valeriu, organelor de urmărire penală, au fost predate 4 file de hârtie cu înscrisuri care conțin cifre și semnături datate cu 03.01.2009, 09.02.2009, 22.06.2009 și 03.09.2009.

Aceste file de hârtie nu conțin careva date care ar confirma că ele sunt anume recepise, și că Vasilev a primit bani de la Scorpan Valeriu în contul terenului de pădure.

Partea apărării consideră că aceste file cu înscrisuri nu pot fi apreciate ca probe materiale și vădit nu pot fi puse la baza învinuirii lui Vasilev.

Totodată, este necesar de luat în calcul și faptul că Vasilev după anul 2009, adică după ce a „obținut” suma de 213933 euro nicidecum nu și-a îmbunătățit situația materială. Locuiește în aceeași casă modestă, care în perioada dată nu a fost renovată, are în proprietate același automobil de tip sovietic, procurat în an. 2009, unica sursă de existență o are în urma activității sale de șofer.

Instanța de apel a nu a luat în considerație faptul că în instanța de fond a fost stabilit cu certitudine că, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în ședința de judecată n-au fost aduse probe certe, concrete, privind săvârșirea de către inculpatul Vasilev Vladimir a infracțiunii imputate.

5.3. Avocatul Turchin Anatol în numele părții vătămate Scorpan Valeriu, prin care solicită casarea hotărârilor judecătorești, cu pronunțarea unei hotărâri de atragere la răspundere penală a lui Vasilev Vladimer pentru infracțiunea comisă, admiterea acțiunii civile înaintate și dispunerea încasării din contul lui V. Vasilev în beneficiul lui V. Scorpan a sumei de 213 933 euro, ce constituie suma surselor bănești însușite de către inculpat de la partea vătămată.

Totodată, dispunerea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată.

În argumentarea recursului a invocat că, instanța de judecată analizând recipise a menționat în decizia sa faptul că, ele pe deplin dovedesc vinovăția inculpatului și infirmă afirmațiile acestuia privind nevinovăția sa, astfel, menționând că instanța de fond incorect l-a achitat pe inculpat de săvârșirea infracțiunii incriminate pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat, odată ce probele cercetate demonstrează contrariul, ca ulterior în decizie sa menționeze faptul că: „de către acuzare nu a fost demonstrat faptul că banii părții vătămate Scorpan Valeriu au ajuns în posesia nemijlocită a inculpatului V. Vasilev. Deci, în sensul dat cauzarea de daune materiale a avut loc în lipsa semnelor însușirii banilor transmiși”, contrazicându-se în acest sens.

Cu atât mai mult, instanța de judecată incorect a tălmăcit prevederile art. 196 Cod penal, prin care prin decizia Curții de Apel a fost recalificată acțiunile inculpatului din art. 190 alin. (5) Cod penal.

Menționează și faptul că de către instanța de judecată nu s-a luat în considerație nici Hotărârea Curții de Conturi în care au fost constatate unele abateri în înstrăinarea bunului vizat, cât și suma propusă potențialului cumpărător al acestuia, fapt ce vine și în contradicție cu declarațiile inculpatului și anume, că când au fost finisate controalele, nu au fost depistate careva încălcări din partea sa.

6. La recursul ordinar declarat de către procuror, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul V. Smochină în numele inculpatul V. Vasilev, prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

7. Judecând recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiurile când instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost evaluate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Din materialele cauzei se constată că Vasilev Vladimir de către organul de urmărire penală a fost învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5)

Cod penal, adică, escrocheria, dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșite în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a concluzionat, că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, considerînd că faptele lui Vasilev Vl. constituie infracțiunea prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal – cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

Astfel, verificând legalitatea deciziei atacate, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel a indicat că *„Materialele cauzei dovedesc cu certitudine că acțiunile inculpatului Vasilev Vl. conțin indicii componentei de infracțiune prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, și anume, cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire”*.

Iar ulterior, menționează că *„...la caz, se constată că, prin pretinsele recipise anexate la materialele cauzei (f.d. 23-26) organul de urmărire penală nu a prezentat probe întru confirmarea sporirii patrimoniului făptuitorului, or, potrivit recipisilor nominalizate nu se atestă faptul însușirii mijloacelor bănești în folosul inculpatului, prin urmare, lipsește temeiul de a califica cele săvârșite cu sustragere săvârșită prin înșelăciune. Acești bani nu au fost sustrași.*

Astfel, obiectul material al infracțiunii îl poate constitui orice valoare materială care în momentul săvârșirii infracțiunii nu a trecut în posesia proprietarului, în sensul dat se reiterează că de către acuzare nu a fost demonstrat faptul că banii părții vătămate Scorpan Valeriu au ajuns în posesia nemijlocită a inculpatului Vasilev Vladimir. Deci în sensul dat cauzarea de daune materiale a avut loc în lipsa semnelor însușirii banilor transmiși”.

Astfel, instanța de apel și-a motivat soluția contradictoriu, or, recalificând acțiunile inculpatului în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, instanța recunoaște că inculpatul a primit banii conform recipiselor prezentate de partea vătămată și anexate ca probe la materialele cauzei, iar pe de altă parte se invocă că acești bani nu au trecut în posesia inculpatului. Contradicția rezidă în faptul că concluzia privind lipsa acțiunii de sustragere este incompatibilă cu constatarea săvârșirii infracțiunii de cauzare de daune materiale.

În situația în care instanța de apel a constatat că banii au fost transmiși potrivit recipiselor, însă nu au fost însușiți de către inculpat, urma să stabilească de către cine au fost însușiți banii.

Mai mult ca atât, între partea vătămată Scorpan V. și inculpatul Vasilev Vl. nu a fost încheiat nici un contract de vânzare-cumpărare, iar în așa numitele recipise nu se invocă acest fapt.

Astfel, instanța de apel urmează să stabilească dacă au fost transmiși acești bani, cui și cu ce scop, și dacă ei au fost însușiți de către inculpat.

Rezumând cele menționate mai sus, instanța de recurs conchide că, decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru rejudecare în alt complet de judecători, pentru adoptarea unei soluții corecte.

Învederând lacunele descrise mai sus, Colegiul lărgit constată că erorile procesuale admise de către instanța de apel sînt incidente prevederilor art. 427 alin.

(1) pct. 6) Cod de procedură penală și nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel declarate; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere convenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate; să constate corect fapta criminală, în cazul în care se va ajunge la concluzia că inculpatul a săvârșit-o; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatului Vasilev Vl. și corectitudinea încadrării juridice a acțiunilor acestuia, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și de practica unitară în acest domeniu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gravriliță, avocatul Valeriu Smochină în numele inculpatului Vasilev Vladimir și avocatul Turchin Anatol în numele părții vătămate Scorpan Valeriu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, în cauza penală în privința lui **Vasilev Vladimir Constantin** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Pronunțată integral la data de **13 ianuarie 2017**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu